

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ

Η κατάργηση ουσιαστικών ρυθμίσεων του Νομου “Glass Steagall” από το νέο Νομο “Gramm-Leach-Bliley”⁽¹⁾ και οι επιπτώσεις στα μη αμερικανικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που δραστηριοποιούνται στις ΗΠΑ

Ν. Γ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗ

Δρ Οικονομικών Επιστημών, Συμβούλου της ΕΕΤ

Στις 12 Νοεμβρίου 1999 ο Πρόεδρος των ΗΠΑ με την υπογραφή του στο νόμο για τις χρηματοοικονομικές εταιρείες συμμετοχών έδινε ουσιαστικά μια νέα ώθηση στην απελευθέρωση της αμερικανικής τραπεζικής αγοράς καταργώντας στην πράξη συγκεκριμένες ρυθμίσεις του προηγούμενου νόμου, γνωστού ως Glass Steagall Act.⁽²⁾ Ο νόμος αυτός που είχε ψηφιστεί στις αρχές της δεκαετίας του 1930 κάτω από συνθήκες οικονομικής κρίσης και τραπεζικού χάους καθιέρωνε, μεταξύ άλλων, αυστηρή διάκριση μεταξύ εμπορικών και επενδυτικών τραπεζών, ασφαλιστικών επιχειρήσεων και χρηματιστηριακών εταιρειών ως προς το είδος αλλά και το εύρος των δραστηριοτήτων που θα μπορούσαν να αναπτύξουν στις ΗΠΑ. Σήμερα, κάτω από εντελώς διαφορετικές συνθήκες κι ενώ παραμένει σε ισχύ το παλαιό καθεστώς για όσες εταιρείες επιθυμούν για λόγους στρατηγικής ή κεφαλαιακής επάρκειας να παραμείνουν στις ρυθμίσεις του, ο νέος νόμος καταργεί υπό προϋποθέσεις τις διαχωριστικές γραμμές μεταξύ πιστωτικών και λοιπών χρηματοδοτικών ιδρυμάτων.

Δύο περίπου μήνες μετά την υπογραφή του νέου νόμου, στις 19 Ιανουαρίου 2000, το Διοικητικό Συμβούλιο της Ομοσπονδιακής Κεντρικής Τράπεζας των ΗΠΑ (Federal Reserve Board) εξέδωσε εγκύκλιο στην οποία καθορίζονται οι διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται, τόσο από τις αμερικανικές όσο και από τις ξένες (ευρωπαϊκές και τρίτων χωρών) τράπεζες που έχουν υποκαταστήματα, γραφεία αντιπροσωπείας, εταιρείες παροχής χρηματοπιστωτικών διευκολύνσεων κλπ στις ΗΠΑ, προκειμένου να κάνουν χρήση της ευχέρειας που τους παρέχεται από το νέο νόμο για να μετατραπούν σε Χρηματοοικονομικές Εταιρείες Συμμετοχών (“Gramm-Leach-Bliley Act”) και να υπαχθούν, εφόσον το επιθυμούν, στις ρυθμίσεις του. Στην εγκύκλιο καταγράφονται επίσης αναλυτικά οι συνέπειες από τη μη τήρηση των όρων και των προϋποθέσεων υπαγωγής στο νέο καθεστώς.

Η ισχύς του νόμου αρχίζει 120 ημέρες μετά την υπογραφή του, δηλ. την 11η Μαρτίου 2000. Η δήλωση της πρόθεσης υπαγωγής στο νέο καθεστώς μπορούσε να γίνει άμεσα από τους ενδιαφερόμενους, ενώ παρείχετο σ’ αυτούς η δυνατότητα διατύπωσης σχολίων και παρατηρήσεων στο κείμενο της εγκυκλίου του Federal Reserve μέχρι τα τέλη Μαρτίου 2000. Παρά το ότι με τις νέες ρυθμίσεις αποσκοπείται ο εκσυγχρονισμός των αμερικανικών κυρίως τραπεζών, δεν είναι ασήμαντες οι επιπτώσεις και για τις ξένες τράπεζες που είτε είναι ήδη εγκατεστημένες στις ΗΠΑ είτε επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν στο μέλλον στην αμερικανική αγορά διαδραματίζοντας σημαντικό ρόλο στην ανταγωνιστικότητα του αμερικανικού τραπεζικού συστήματος. Στα πλαίσια αυτά και με σκοπό την έγκυρη και σωστή ενημέρωση της τραπεζικής κοινότητας στο διαμορφούμενο νέο περιβάλλον, η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία (Fédération Bancaire de la UE, FBE) διοργάνωσε στις 28 Ιανουαρίου 2000 στις Βρυξέλλες ημερίδα στην οποία μετείχαν εκπρόσωποι εθνικών τραπεζικών ενώσεων και πιστωτικών ιδρυμάτων. Τα βασικά συμπεράσματα της ημερίδας αυτής παρατίθενται συνοπτικά στη συνέχεια.

Σκοπός

Η τραπεζική εταιρεία συμμετοχών (Bank Holding Company) μετεξελίσσεται σε χρηματοοικονομική εταιρεία συμμετοχών (Financial Holding Company) πραγματοποιώντας ένα ακόμα βήμα προς την περαιτέρω άρση των διοικητικών ρυθμίσεων (deregulation), με σκοπό την παροχή της μεγαλύτερης δυνατής ευχέρειας στις μεν τραπεζικές εταιρείες συμμετοχών να ασκούν οποιαδήποτε δραστηριότητα χρηματοοικονομικής φύσης που, ακόμα και παρεμπιπτόντως, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι ενέχει κάποια “χρηματοοικονομική” χροιά, στις δε μη τραπεζικές εταιρείες συμμετοχών να προβαίνουν στη δημιουργία ή την εξαγορά τραπεζών, χρηματιστηριακών εταιρειών, ασφαλιστικών επιχειρήσεων και άλλων χρηματοδοτικών ιδρυμάτων προκειμένου να ασκούν τραπεζικές δραστηριότητες.

Σύμφωνα με τους συντάκτες του νόμου, πρώτος στόχος του είναι η μεταφορά των όποιων ειδικών προνομίων απολαμβάνουν ήδη οι τραπεζικές εταιρείες συμμετοχών και στις μη τραπεζικές. Ο δεύτερος στόχος αποβλέπει στο να αποτραπεί ο κίνδυνος επέκτασης του δικτύου ασφάλειας και σε μη τραπεζικούς οργανισμούς, δηλαδή συνδεδεμένες και θυγατρικές εταιρείες των τραπεζών. Μια τέτοια επέκταση του δικτύου ασφάλειας, όπως για παράδειγμα η εγγύηση των καταθέσεων, η χρησιμοποίηση της κεντρικής τράπεζας ως δανειστή τελευταίας αρωγής κλπ, και σ' αυτές θα είχε σαν αποτέλεσμα την υποκατάσταση των δυνάμεων της αγοράς από διοικητικές ρυθμίσεις και πρακτικές, τον εφησυχασμό μετόχων και συναλλασσομένων ως προς την κατάσταση του χρηματοπιστωτικού συστήματος και την αδυναμία ανάληψης του κινδύνου προσφοράς καινοτόμων εργασιών εκ μέρους των χρηματοδοτικών οργανισμών.

Προϋποθέσεις για το χαρακτηρισμό Τράπεζας ως Χρηματοοικονομικής Εταιρείας Συμμετοχών⁽³⁾

Για το χαρακτηρισμό εταιρείας ως Χρηματοοικονομικής Εταιρείας Συμμετοχών η ενδιαφερόμενη επι-

χείριση θα πρέπει να υποβάλει έγγραφη δήλωση στο Federal Reserve και βεβαίωσή της, με την οποία να πιστοποιεί ότι όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που βρίσκονται υπό τον έλεγχό της κατά την ημερομηνία υποβολής της δήλωσης διαθέτουν σε ενοποιημένη βάση επαρκή ίδια κεφάλαια (well capitalised) και διοικούνται ικανοποιητικά (well managed).

Ειδικότερα, εγχώρια τραπεζική εταιρεία συμμετοχών θεωρείται ότι διαθέτει επαρκή ίδια κεφάλαια αν ο δείκτης μόχλευσης είναι τουλάχιστον πέντε τοις εκατό (5%), ο δείκτης κεφαλαιουχικής επάρκειας έξι τοις εκατό (6%) και ο συνολικός συντελεστής φερεγγυότητας τουλάχιστον δέκα τοις εκατό (10%). Για τις ξένες τράπεζες προβλέπονται δύο μέθοδοι υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας και του συντελεστή φερεγγυότητας. Η πρώτη μέθοδος σχετίζεται με τις χώρες προέλευσης των πιστωτικών ιδρυμάτων στις οποίες έχει εφαρμογή η Συμφωνία της Επιτροπής Βασιλείας για την άσκηση εποπτείας (Basel Accord, Basel Committee on Banking Supervision). Οι τράπεζες αυτές θα πρέπει να διασφαλίζουν το δείκτη μόχλευσης (Tier 1 risk based capital to total assets ratio) ίσο με τουλάχιστον 3% αντί 5% που προβλέπεται για τις αμερικανικές τράπεζες. Η δεύτερη μέθοδος σχετίζεται με τις χώρες προέλευσης που δεν έχουν υιοθετήσει τη Συμφωνία της Βασιλείας, όπως επίσης και για τα λοιπά πιστωτικά ιδρύματα που δεν διαθέτουν επαρκή ίδια κεφάλαια. Στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του Federal Reserve ότι τα ίδια κεφάλαια είναι επαρκή σε σχέση με εκείνα που απαιτούνται από τις αμερικανικές τράπεζες.

Πιστωτικό ίδρυμα θεωρείται ότι διοικείται ικανοποιητικά, όταν ο σύνθετος δείκτης εποπτείας και ο ειδικός δείκτης διοίκησης και διαχείρισης είναι τουλάχιστον μεταξύ 1 και 2, όπως αυτό προκύπτει από το πιο πρόσφατο φύλλο ελέγχου της αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης Επιθεώρησης του Federal Reserve. Επιπλέον, τα πιστωτικά ιδρύματα που απολαμβάνουν της εγγύησης του Ταμείου Εγγύησης Καταθέσεων των ΗΠΑ (Federal Deposit Insurance Corporation) θα πρέπει στο σύνολό τους να έχουν αρμόδια βαθμολογηθεί με τουλάχιστον “καλώς”⁽⁴⁾.

Μια προσεκτική ανάγνωση των ειδικών κριτηρίων

κεφαλαιακής επάρκειας που τίθενται για τις ξένες, ευρωπαϊκές και τρίτων χωρών, τράπεζες αποκαλύπτει δύο βασικές διακρίσεις σε βάρος τους σε σχέση με τις εγχώριες: Πρώτον, τα στοιχεία του ενεργητικού που εμπεριέχουν κίνδυνο σταθμίζονται συνολικά για την άσκηση δραστηριότητας από τον ξένο τραπεζικό όμιλο σε παγκόσμια κλίμακα και όχι μόνο στο πλαίσιο της αμερικανικής επικράτειας, γεγονός που συνεπάγεται αυξημένες ανάγκες κεφαλαιακής επάρκειας⁽⁵⁾. ενώ παράλληλα υποκρύπτει προσπάθεια επέκτασης της άσκησης εποπτείας εκμέρους των αμερικανικών αρχών και εκτός ΗΠΑ καθ' υπέρβαση της Συμφωνίας της Επιτροπής Βασιλείας⁽⁶⁾. Δεύτερον, η υποχρεωτική έκδοση βεβαίωσης όσον αφορά την καλή διαχείριση και χρηματοοικονομική κατάσταση του πιστωτικού ιδρύματος από την αρμόδια εποπτική αρχή της χώρας αναχώρησης, βεβαίωση η εγκυρότητα της οποίας ελέγχεται από το Fed, θέτει σημαντικά γραφειοκρατικά εμπόδια κατά την υποβολή αίτησης υπαγωγής στο νέο καθεστώς σε σχέση με το 15λεπτο που απαιτείται για τη συμπλήρωση της δήλωσης-πρόθεσης από τις αμερικανικές τράπεζες^{(7),(8)}.

Οι επιπτώσεις της νέας νομοθετικής ρύθμισης στις ξένες τράπεζες που δραστηριοποιούνται στις ΗΠΑ⁽⁹⁾

Μέχρι σήμερα πάνω από το 90% των ευρωπαϊκών τραπεζών επέλεξαν είτε τη μορφή του υποκαταστήματος είτε τη διττή μορφή υποκαταστήματος και θυγατρικής για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους στις ΗΠΑ. Ας πάρουμε το παράδειγμα μιας ελληνικής τράπεζας που δραστηριοποιείται ήδη στις ΗΠΑ με μορφή υποκαταστήματος (branch) ή γραφείου αντιπροσωπείας (agency). Αν το συγκεκριμένο υποκατάστημα δεν επιθυμεί, κατ' αρχήν, ή δεν μπορεί να μετατραπεί σε χρηματοοικονομική εταιρεία συμμετοχών, μπορεί να εξακολουθεί να ασκεί τις ίδιες δραστηριότητες με τη διαφορά ότι δεν θα έχει τη δυνατότητα διεύρυνσης της ποικιλίας των προϊόντων και υπηρεσιών που προσφέρει ήδη στην πελατεία του. Αν με-

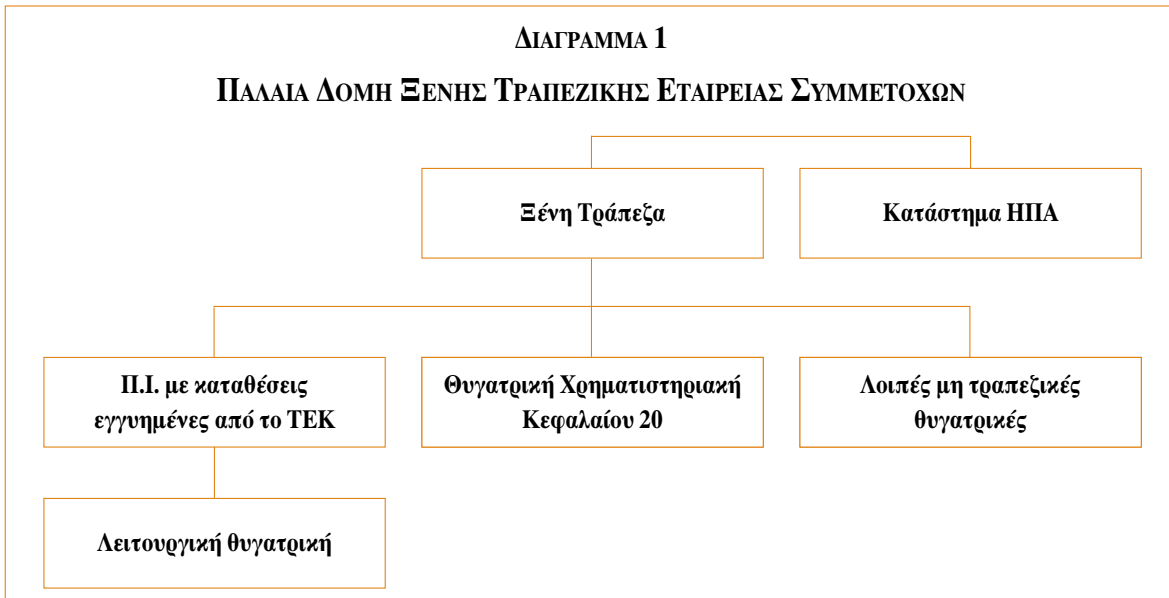
ταξύ των προϊόντων αυτών περιλαμβάνονται και ορισμένες χρηματοπιστηριακές ή επενδυτικές δραστηριότητες, με την επίκληση της ρήτρας grandfathering, ρήτρα που αποσκοπεί στην προστασία των κεκτημένων δικαιωμάτων που απορρέουν από την προσφορά των συγκεκριμένων υπηρεσιών πριν την απαγόρευσή τους, θα εξακολουθήσει να προσφέρει και τις υπηρεσίες αυτές αλλά τίποτε άλλο πέραν αυτού. Η παραμονή στις ρυθμίσεις του προϊσχύσαντος καθεστώτος καθίσταται εκ των πραγμάτων υποχρεωτική στις περιπτώσεις εκείνες όπου οι συγκεκριμένες μονάδες που λειτουργούν στις ΗΠΑ δεν μπορούν να ανταποκριθούν στις κεφαλαιακές απαιτήσεις που ορίζει η νέα νομοθεσία.

Στην αντίθετη περίπτωση, αν δηλαδή το υποκατάστημα ελληνικής τράπεζας στις ΗΠΑ επιλέξει να μετατραπεί σε χρηματοοικονομική εταιρεία συμμετοχών και να υπαχθεί, εφόσον βεβαίως ανταποκρίνεται στις προϋποθέσεις και τα κριτήρια που απαιτεί ο νέος νόμος, στο νέο καθεστώς, τότε με βάση την αρχή της “λειτουργικής σχέσης”⁽¹⁰⁾, που δημιουργείται από την προσφορά της συγκεκριμένης υπηρεσίας, οφείλει να αναθέτει τη διενέργεια των νέων αυτών πράξεων (επενδυτικών, χρηματοπιστηριακών κλπ) σε κάποιον που έχει λάβει νόμιμη άδεια λειτουργίας και παροχής της συγκεκριμένης υπηρεσίας (broker) και υπάγεται στην εποπτεία της αρμόδιας, ανάλογα με τη φύση της πράξης, αρχής (πχ η Securities and Exchange Commission, η National Association of Securities Dealers κλπ). Το νομικό αυτό πρόσωπο μπορεί είτε να το συστήσει εξ αρχής είτε να το εξαγοράσει, εφόσον έχει ήδη συσταθεί και λειτουργεί.

Η ίδρυση θυγατρικών από υποκαταστήματα δεν αποτελεί μια τόσο εύκολη υπόθεση ούτε για τις ξένες τράπεζες ούτε για τις αμερικανικές εποπτικές αρχές. Ας υποθεθεί, για παράδειγμα, ότι υποκατάστημα ελληνικής τράπεζας προέβαινε μέχρι σήμερα στην εμπορία ασφαλιστικών προϊόντων και υπηρεσιών, με εξαίρεση τη δραστηριότητα της αντασφάλισης που, σύμφωνα με την προϊσχύσασα νομοθεσία, απηγορεύετο. Αν επιθυμεί να υπαχθεί στις νέες ρυθμίσεις, προκειμένου να προσφέρει και αντασφαλίσεις,

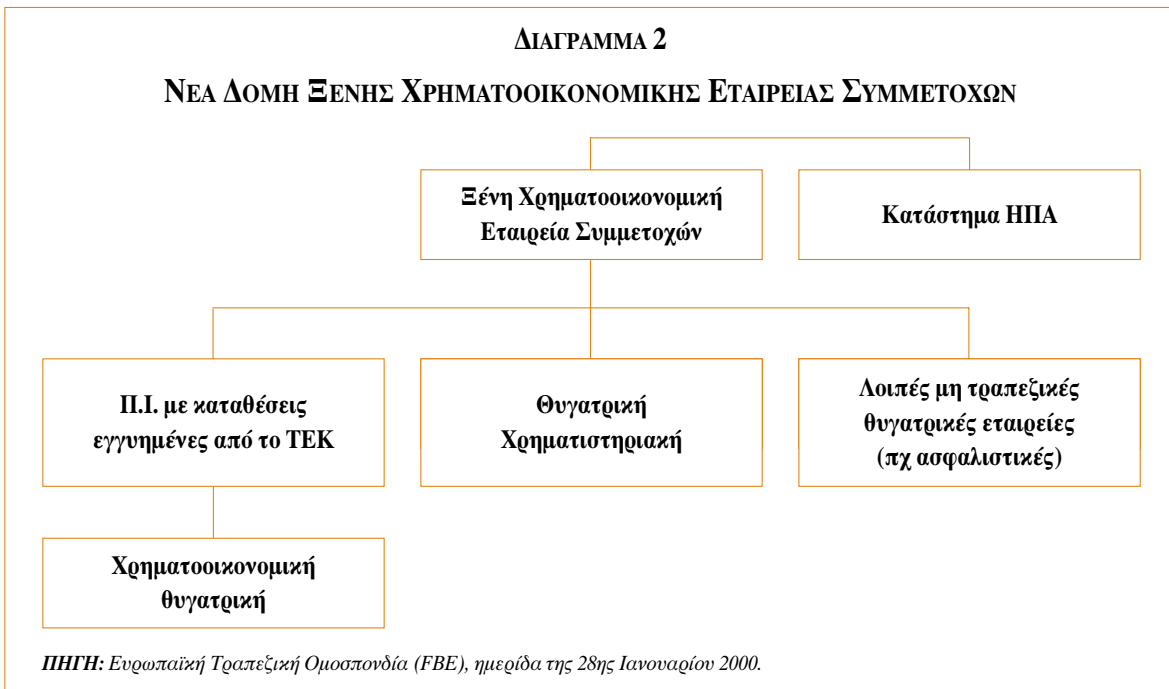
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1

ΠΑΛΑΙΑ ΔΟΜΗ ΞΕΝΗΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2

ΝΕΑ ΔΟΜΗ ΞΕΝΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ

ΠΗΓΗ: Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία (FBE), ημερίδα της 28ης Ιανουαρίου 2000.

θα πρέπει να ιδρύσει θυγατρική μη τραπεζική (δηλ. χρηματοδοτική) εταιρεία για το σκοπό αυτό. Κι εδώ είναι δυνατόν να ανακύψει κάποιο πρόβλημα κυρίως για λόγους εποπτείας δεδομένου ότι, όπως προαναφέρθηκε, αφ' ενός, μέχρι σήμερα οι περισσότερες μητρικές εταιρείες απαγόρευαν στις θυγατρικές τους να προβαίνουν σε ίδρυση δικών τους θυγατρικών, αφ' ετέρου, και οι αμερικανικές εποπτικές αρχές δύ-

σκολα θ' αποδέχονταν ένα τέτοιο σχήμα. Το πιθανότερο είναι να απαιτηθεί κάποια συνεργασία με αμερικανικές ασφαλιστικές εταιρείες για την άσκηση αντασφαλιστικής δραστηριότητας από υποκατάστημα ελληνικής τράπεζας στις ΗΠΑ⁽¹¹⁾.

Στη συντριπτική τους πλειοψηφία οι ξένες τράπεζες που επεδίωκαν την παροχή κυρίως ασφαλιστικών ή επενδυτικών υπηρεσιών εγκαθίσταντο στις

ΗΠΑ ιδρύοντας μια θυγατρική, μη τραπεζική, εταιρεία ή μια επιχείρηση που ονομαζόταν “επιχείρηση του Κεφαλαίου 20” του N. Glass Steagall. Αποδέχονταν δηλαδή οι ξένες τράπεζες όπως τονίστηκε, τους σχετικούς περιορισμούς που είχαν κυρίως σχέση με το ανώτατο ύψος των εσόδων των θυγατρικών αυτών εταιρειών, το είδος και το εύρος των εργασιών τους και την υποχρέωση υπαγωγής τους στην εποπτεία και τον έλεγχο του Federal Reserve.

Οι ξένες τράπεζες που θα επιλέξουν να παραμείνουν ως έχουν στο ίδιο σύστημα, θα το κάνουν επειδή διαθέτουν ήδη υποδομή και στελέχη ικανά κι εξοικειωμένα με τις απαιτήσεις εποπτείας της κεντρικής τράπεζας⁽¹²⁾. Όσες από αυτές τις ξένες τράπεζες διαθέτουν ήδη και θυγατρικές, που είναι χρηματοπιστηριακές εταιρείες, μπορούν, αν επιθυμούν, να διατηρήσουν και τη δραστηριότητά τους αυτή με την επίκληση της ρήτρας grandfathering. Σε κάθε περίπτωση, η συγκεκριμένη θυγατρική εταιρεία μπορεί βεβαίως να εξακολουθήσει να δραστηριοποιείται σε παροδοσιακές τραπεζικές εργασίες, όπως παροχή πιστώσεων, ανάληψη καταθέσεων, φύλαξη τίτλων, διάφορες πράξεις διαχείρισης ενεργητικού, ενοικίαση θυρίδων κλπ.

Οι επιπτώσεις της νέας νομοθεσίας σε χρηματοδοτικά ιδρύματα

α) Στις χρηματοπιστηριακές εταιρείες

Με τη νέα ρύθμιση και οι χρηματοπιστηριακές εταιρείες συμμετοχών μπορούν πλέον ελεύθερα να ασκούν κάθε μορφής χρηματοοικονομική δραστηριότητα (ασφαλιστική, επενδυτική, τραπεζική ή άλλη). Η άσκηση της δραστηριότητας αυτής μπορεί να αναληφθεί τόσο από επιχειρήσεις που είναι ήδη θυγατρικές πιστωτικών ιδρυμάτων αλλά δεν έχουν τη μορφή χρηματοδοτικού ιδρύματος, όσο και από εταιρείες που δραστηριοποιούνται ήδη σε παρόμοιους τομείς τις οποίες προσιμούν να εξαγοράσουν.

Οι υπάρχουσες χρηματοπιστηριακές εταιρείες, αυ-

τές δηλ. που λειτουργούν ήδη, μπορούν να εξακολουθήσουν να δραστηριοποιούνται στον τομέα τους. Με τις νέες ρυθμίσεις ο τομέας αυτός διευρύνεται και περιλαμβάνει και τα αμοιβαία κεφάλαια, δραστηριότητα που ασκείται επίσης ελεύθερα, αφού καταργούνται οι σχετικές περιοριστικές νομοθετικές ρυθμίσεις. Με τις νέες διατάξεις καταργούνται, εξ άλλου, και οι περιορισμοί ως προς τη συμμετοχή πιστωτικών ιδρυμάτων στο μετοχικό κεφάλαιο θυγατρικών τους χρηματοπιστηριακών εταιρειών. Οι μόνοι περιορισμοί που επιβάλλονται από το Federal Reserve είναι αυτοί που αναφέρονται στη σχέση μεταξύ ενός πιστωτικού ιδρύματος και μιας εταιρείας που δεν αποτελεί πιστωτικό ίδρυμα.

β) Στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις

Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις βρίσκονταν πάντα στην πρώτη σειρά των μεγάλων χρηματοοικονομικών μεταρρυθμίσεων και καινοτομιών προσφέροντας εξελιγμένα προϊόντα στους πελάτες τους με στόχο την προσέλκυση των αποταμιεύσεών τους και για το λόγο αυτό θεωρήθηκαν πάντοτε ως οι κύριοι ανταγωνιστές των τραπεζών⁽¹³⁾. Είναι γνωστό, ότι αυτές εισήγαγαν και καθιέρωσαν την αγορά επενδυτικών προϊόντων για πελάτες τους φυσικά πρόσωπα, πράγμα που αποτέλεσε την απαρχή για την ανάπτυξη άλλων συναφών χρηματοδοτικών προϊόντων, όπως η τιτλοποίηση των δανείων κλπ. Η άρση, κατά συνέπεια, των περιορισμών στη δημιουργία και απόκτηση θυγατρικών χρηματοπιστωτικών εταιρειών που εισηγείται ο νέος νόμος αναμένεται να δώσει νέα ώθηση στον ανταγωνισμό, να διευρύνει τις χρηματοοικονομικές πρωτοβουλίες και να δημιουργήσει νέες ευκαιρίες και προκλήσεις από τις οποίες ωφελημένος τελικά θα είναι ο καταναλωτής⁽¹⁴⁾.

Άσκηση συνολικής εποπτείας

Η νέα ρύθμιση σε καμιά περίπτωση δεν μεταβάλλει την κυρίαρχη ευθύνη των αρμόδιων αρχών για την

άσκηση εποπτείας τόσο στις τράπεζες όσο και στις εταιρείες συμμετοχών, ευθύνη που αποσκοπεί στη διατήρηση της ασφάλειας και της υγιούς κεφαλαιουχικής συγκρότησης των πιστωτικών ιδρυμάτων. Κατά τον ίδιο τρόπο οι αρμόδιες αρχές για την άσκηση εποπτείας στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις και την κεφαλαιαγορά διατηρούν τις αρμοδιότητές τους πάνω στα συγκεκριμένα αυτά χρηματοδοτικά ιδρύματα, ασκούν όμως εποπτεία και στις θυγατρικές τους τραπεζικές εταιρείες. Το Federal Reserve εξακολουθεί να διαδραματίζει κεντρικό ρόλο και κατά την προληπτική εποπτεία των τραπεζικών εταιρειών που είναι θυγατρικές εταιρειών συμμετοχών, αλλά και στις χρηματοπιστωτικές εταιρείες συμμετοχών σε ενοποιημένη βάση. Η εποπτεία του Federal Reserve εστιάζεται όλο και περισσότερο στη διαχείριση του κινδύνου και στις πολιτικές ελέγχου της μητρικής εταιρείας.

Συμπερασματικές παρατηρήσεις

Εφόσον αρθούν οι διακριτικές διοικητικές πρακτικές και τα εμπόδια που αναφέρθηκαν ήδη, με τη νέα νομοθετική ρύθμιση δημιουργούνται σημαντικές ευκαιρίες και για τις διεθνοποιημένες τράπεζες. Σύμφωνα με το προηγούμενο καθεστώς πιστωτικό ίδρυμα που δραστηριοποιείται στις ΗΠΑ μπορούσε να παρέχει περιορισμένο μόνο αριθμό χρηματοπιστωτικών κι επενδυτικών υπηρεσιών αποκλεισμένης οπωσδήποτε της αντασφάλισης (insurance underwriting). Εξ άλλου, με το προϊσχύσαν νομοθετικό πλαίσιο για την έκδοση άδειας άσκησης δραστηριότητας το Federal Reserve διατηρούσε τη διακριτική ευχέρεια έγκρισης ή απόρριψης του αιτήματος ίδρυσης και λειτουργίας στις ΗΠΑ, αφού πρώτα εξήταζε τις δραστηριότητες του συγκεκριμένου πιστωτικού ιδρύματος σε παγκόσμια κλίμακα.

Με τη νέα ρύθμιση οι διεθνοποιημένες τράπεζες έχουν τη δυνατότητα να ασκούν παραδοσιακές τραπεζικές δραστηριότητες, επενδυτικές, χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές εργασίες, αντασφαλίσεις κι οτιδή-

ποτε άλλο ανταποκρίνεται στη στρατηγική τους. Σε περίπτωση κατά την οποία διεθνοποιημένη τράπεζα αποφασίσει να μετατραπεί σε χρηματοοικονομική εταιρεία συμμετοχών παύουν να ισχύουν ως προς αυτήν όλοι οι περιορισμοί όσον αφορά το ύψος των εσόδων από οποιαδήποτε θυγατρική της εταιρεία επενδύσεων, ασφαλιστική, χρηματιστηριακή κλπ, αρκεί η ενδιαφερόμενη τραπεζική εταιρεία να δηλώσει προς το Federal Reserve την προτίμησή της να εξελιχθεί σε χρηματοοικονομική εταιρεία συμμετοχών και να ανταποκρίνεται στα κριτήρια κεφαλαιακής επάρκειας και χρηστής διαχείρισης που προβλέπονται.

Ο απόηχος των τάσεων και των εξελίξεων αυτών σε παγκόσμια κλίμακα επηρεάζει ήδη τις διεργασίες που συντελούνται στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα. Η συνεργασία που έχει επιτευχθεί μεταξύ της Alpha Τράπεζας Πίστεως και της Alpha Ασφαλιστικής, η τελευταία είχε απορροφήσει τρεις ασφαλιστικές εταιρείες πριν γίνει θυγατρική της πρώτης και το εγχείρημα της Interamerican Ασφαλιστικής εταιρείας να συνεργαστεί με την πορτογαλική BCP για την ίδρυση στην Ελλάδα της Nova Bank αποτελούν δύο μόνο από τα ισχυρότερα τραπεζοασφαλιστικά συνεργατικά σχήματα που δημιουργούνται αυτή τη στιγμή στη χώρα μας κι αποτελούν πρόκληση για αντίστοιχες πρωτοβουλίες άλλων χρηματοπιστωτικών οργανισμών. Σημειώνεται, εξ άλλου, η συνεργασία της Deutsche Bank και της Τράπεζας EFG Eurobank, μέσω της ασφαλιστικής εταιρείας AKMH για τη διάθεση προϊόντων bancassurance και η δημιουργία από την Τράπεζα Πειραιώς συμμετοχικής εταιρείας με το ελληνικό υποκατάστημα της γερμανικής ασφαλιστικής επιχείρησης ALLIANZ με στόχο την από κοινού εκμετάλλευση των δικτύων τους για τις πωλήσεις αμοιβαίων κεφαλαίων και τραπεζικών προϊόντων. Ενδιαφέρον για παρόμοιες συνεργασίες έχουν επίσης εκδηλώσει η ασφαλιστική εταιρεία Nationale Nederlanden Γεν. Ασφ. για απόκτηση ποσοστού στην Εμπορική Τράπεζα, η Citibank, η Τράπεζα Αττικής και άλλες που αναζητούν ασφαλιστικές συνεργασίες, ενώ δίκτυα υποκαταστημάτων τραπεζών αναζητούνται από ασφαλιστικούς ομίλους, για παράδειγμα Ασπίς Πρόνοια.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΣΤΙΣ ΗΠΑ

Τραπεζικές	Μη τραπεζικές						
	Φύσει Χρηματοοικονομικές				Παρεμπιπτότως Χρηματοοικονομικές	Συμπληρωματικές προς Χρηματοοικονομικές	Μη Χρηματοοικονομικές
	Με στενή έννοια σχετιζόμενες με τις τράπεζες (παρ. 4c (8))	Συνήθειες τραπεζικές εργασίες στο εξωτερικό (παρ. 4c (13))	Νέες χρηματοοικονομικές δραστηριότητες	Λοιπές χρηματοοικονομικές δραστηριότητες			
Όλες οι επιτρεπόμενες στις αμερικανικές τράπεζες με τις νέες ρυθμίσεις	Χρηματοδοτήσεις & Δάνεια Καταπιστεύματα Χρηματοπιστηριακές Συμβουλευτικές Leasing Με όρους Underwriting	Όλες οι δραστηριότητες που συνδέονται στενά με τις τράπεζες συν ορισμένες ασφαλιστικές και εργασίες Underwriting	Κινητές αξίες χωρίς τους περιορισμούς του κεφ. 20 Ασφάλειες κάθε είδους Επενδυτικές εργασίες κάθε είδους	Θα προσδιοριστούν από το ΔΣ του FR σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών (πχ real estate)	Θα προσδιοριστούν από το ΔΣ του FR σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών	Θα προσδιοριστούν από το ΔΣ του FR σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών	Απαγορεύονται

ΠΗΓΗ: Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία (FBE), ημερίδα της 28ης Ιανουαρίου 2000.

Πρόσθετες δραστηριότητες με τη νέα νομοθεσία.

Αντίστοιχες είναι οι τάσεις στην υπόλοιπη Ευρώπη και την Ιαπωνία. Είναι προφανές ότι τα νέα αυτά σχήματα τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο και στο εξωτερικό θα επηρεάσουν αποφασιστικά τα στρατηγικά σχέδια όσον αφορά την παρουσία των ελληνικών τραπεζοασφαλιστικών οργανισμών και στην αγορά των ΗΠΑ.

Υποσημειώσεις

- ⁽¹⁾ Ηλεκτρονική διεύθυνση S.900 : <http://thomas.loc.gov>
- ⁽²⁾ Ο τραπεζικός νόμος του 1933 διαλαμβάνει περιορισμούς σε τέσσερα βασικά κεφάλαιά του: Το κεφάλαιο 16 περιορίζει τις εθνικές τράπεζες από το να ενεργούν για την αγορά και πώληση τίτλων σαν χρηματοπιστηριακοί πράκτορες, απαγορεύει τις ανασφαλίσεις ή άλλες επενδυτικές εργασίες εκτός από την πώληση τίτλων σταθερού εισοδήματος του Δημοσίου, όπως επίσης, απαγορεύει επενδύσεις σε μετοχές. Το κεφάλαιο 20 απαγορεύει τις συμμετοχές (τον πλήρη έλεγχο θυγατρικών ή τον από κοινού έλεγχο θυγατρικών). Το κεφάλαιο 21 απαγορεύει την αποδοχή αποταμιεύσεων εκ μέρους των χρηματοπιστηριακών εταιρειών. Το κεφάλαιο 32 προστίθεται στο κεφάλαιο 20 και απαγορεύει τη εκδήλωση ενδιαφέροντος από διευθυντικά στελέχη τραπεζών που εμποτεύονται από το Federal Reserve και οργανισμών που δραστηριοποιούνται στο χρηματοπιστηριακό τομέα.
- ⁽³⁾ Αναλυτικά οι προϋποθέσεις διαλαμβάνονται στην παρ. 225.90 του νόμου.
- ⁽⁴⁾ Βλ. σχετικές ρυθμίσεις του Νόμου “Community Reinvestment Act” του 1977.
- ⁽⁵⁾ Για παράδειγμα, ξένη τράπεζα που έχει συντελεστή μόχλευσης 2,9%, Tier-1 συντελεστή κινδύνου 7% και συνολικό συντελεστή φερεγγυότητας 12%, θα πρέπει, εφόσον έχει μετεξεμ-

- χθεί σε χρηματοοικονομική εταιρεία συμμετοχών να ενημερώσει σχετικά το Fed σε περίπτωση μείωσης της τιμής των δεικτών αυτών. Αποτέλεσμα είναι ότι εμμέσως η συγκεκριμένη τράπεζα υποχρεούται να τηρεί υψηλότερο συντελεστή φερεγγυότητας (στην παραπάνω περίπτωση 12%) σε σχέση με μια εγχώρια (βλεπ. επιστολή της 12.5.2000 του Γεν.Δ/ντή της Γεν.Δ/σης Εσωτερικής Αγοράς της ΕΕ J.F.Mogg προς το μέλος του ΔΣ του Federal Reserve System, L.H.Meyer)
- ⁽⁶⁾ Βλεπ. σχετική επιστολή (14.3.2000) του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας, Maurizio Sella, προς τον Πρόεδρο του ΔΣ του Federal Reserve System. Alan Greenspan
- ⁽⁷⁾ Είναι χαρακτηριστικό ότι μέχρι 13 Μαρτίου 2000 από τις 117 τράπεζες που είχαν μετεξελεχθεί σε χρηματοοικονομικές εταιρείες συμμετοχών μόνο 5 ήταν ευρωπαϊκές (βλεπ. αναλυτικό υπόμνημα της 24.3.2000 της Γεν.Δ/σης Εσωτερικής Αγοράς της ΕΕ προς το ΔΣ του Federal Reserve System)
- ⁽⁸⁾ Στο ίδιο πνεύμα κινείται και η διαμαρτυρία της ένωσης ιαπωνικών τραπεζών (βλεπ. επιστολή της 24.3.2000 του Προέδρου της, Katsuyuki Sugita, προς τον Πρόεδρο του ΔΣ του Federal Reserve System, Alan Greenspan)
- ⁽⁹⁾ Βλ. Shaw Pittman, Impact on European Financial Institutions, Παρουσίαση της 28.1.2000, υπό την αιγίδα της Fédération Bancaire de la UE (FBE).
- ⁽¹⁰⁾ Βλ. στη συνέχεια Διάγραμμα 1.
- ⁽¹¹⁾ Fr. Bailly, J. Walker, “BanqueMagazine” no 611, Φεβρουάριος 2000 σελ. 51.
- ⁽¹²⁾ St. Finch, G. Macdonald, J. Walker, “The Banker”, Ιανουάριος 2000 σελ. 88.
- ⁽¹³⁾ Είναι γνωστές οι περιπτώσεις της ING και της Fortis που υποχρεώθηκαν να διακόψουν την άσκηση τραπεζικής δραστηριότητας στις ΗΠΑ.
- ⁽¹⁴⁾ Βλ. σχετική ομιλία με θέμα “Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις και οι τράπεζες κάτω από το νέο νόμο” του προέδρου του ΔΣ της Federal Reserve Alan Greenspan στην ετήσια συνέλευση του Αμερικανικού Συμβουλίου Ασφαλειών Ζωής στην Ουάσινγκτον DC (Νοέμβριος 1999).